

Erkeklerin Evlilik Öncesi Ve Sonrası Kök Aileleriyle İlişkileri Ve Evliliklerine Yansımaları

**SÜMEYYE
DEMİRCİOĞLU SOYSAL**

Doktora Adayı, Ankara Sosyal
Bilimler Üniversitesi
smy24a@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6958-2561>

ÖZ

Türk aile yapısının ataerkil bir seyir izlemesi, kadınlık ve erkeklik rollerini ortaya çıkarmış, dolayısıyla toplumun erkek ve kadına çocukluğundan beri yüklemiş olduğu roller, ilerde kuracak oldukları aileyi de etkilemiştir. Ancak aile yapısının modern dönemde yeni biçimlere kavuşmuş olması bu rollerin esnemesine, erkeğin kök ailesinden uzaklaşarak, bazı durumlarda kurmuş olduğu ailenin çatısına girmesine sebebiyet vermiştir. Evlilikte kadın ve erkek kadar, eşlerin ailelerinin de önemli rol oynadıkları bilinmektedir. Bu anlamda evlilik içi sorunlara ve boşanma verilerine bakıldığında en önemli nedenlerden birinin, kök ailelerin evliliklere müdahale etmesi olduğu görülmektedir. Erkek; evlilikte kendi ailesi, eşi ve eşinin ailesi içinde bir bölünme yaşayabilmektedir. Bu çalışmada erkeklerin kök aileleri ile evlilik öncesinde ilişkilerin nasıl olduğu, evlilik sonrasında ne tür değişimler yaşandığı ve bu değişimlerin kurmuş oldukları yeni aileye nasıl etki ettiği araştırılmıştır. 26-37 yaş gurubu sekiz evli erkekle yarı yapılandırılmış mülakat formu ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler nitel araştırma analiz yöntemlerinden biri olan betimsel analize tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Aile, eril, ataerkil, değişim, ilişki

Atf/Citation

Demircioğlu Soysal, S. (2024). Erkeklerin Evlilik Öncesi ve Sonrası Kök Aileleriyle İlişkileri ve Evliliklerine Yansımaları. *KAİDE Dergisi*, 2(1), 61-86.

Demircioğlu Soysal S. (2024). The Relationships Of Men With Their Root Families Before And After Marriage And Their Reflections On Their Marriages. *Journal of KAİDE*, 2(1), 61-86.

**Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.**

The Relationships Of Men With Their Root Families Before And After Marriage And Their Reflections On Their Marriages

ABSTRACT

The patriarchal course of the Turkish family structure has revealed the roles of femininity and masculinity, so the roles that society has assigned to men and women since childhood have also affected the family to be established in the future. However, the fact that the family structure has gained new forms in the modern period has caused the roles to stretch, the man to move away from his root family and in some cases to enter the roof of the family he has established. It is known that the families of the spouses play an important role in marriage as much as men and women. In this sense, when looking at marital problems and divorce data it is seen that one of the most important reasons is the intervention of families. Male; During marriage, the family family may experience a split within the family of the spouse and spouse. In this study, how the marital relations of men with their root families are, what kind of changes are experienced in marriage, and how these changes affect the new family they have established. Interviews were conducted with 8 married men in the 26-37 age group using a structured interview form. Descriptive analysis, which is one of the qualitative research analysis method obtained from interviews, is subjected.

Keywords: *Family, masculine, patriarchal, change, relationship*

Giriş

Bu makalede erkeklerin evlenmeden önce kök aileleri ile ilişkileri ve bu ilişkilerinin evlilik sonrası yeni kurmuş oldukları aileye nasıl yansıdığı araştırılmaktadır. İlk olarak aile ve evlilik kavramlarına dair tanımlar yapıldıktan sonra, ailenin toplumsal değişme sürecindeki konumu genel olarak ele alınmaya çalışılacaktır.

Aile, akrabalık bağlarıyla birbirine bağlı olan ve yetişkin bireylerin çocukların bakım ve yetiştirilmesinden mesul olduğu bir grup insandan oluşan toplumsal bir birimdir. Akrabalık bağı ise ya kan bağı ya da evlilik vasıtasıyla oluşturulan ilişkiler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Giddens, 2000: s.148). Genel anlamda böyle bir tanım yapılıyor olsa da ailenin evrensel olarak net bir tanımını yapmak mümkün görülmemektedir. Bu anlamda Türk aile yapısının tarihte izlediği seyre baktığımızda, anaerkil veya ana soylu olmayan eşitlikçi toplumların, büyük ölçüde babasoylu ve baba yerli toplumlar olduğu görülmektedir (Dalkesen, 2008, s. 445). Türk toplumunda dönemsel olarak net ayrımını yapamayacağımız geniş aile ve çekirdek aileleri tanımlamak gerekirse, geniş aileler; anne, baba, çocuk ve diğer akrabaların bir araya geldiği topluluk olarak ifade edilmektedir. Geniş ailelerin birlikte yaşadıkları, işlerini, gelirlerini paylaştıkları bilinmekle birlikte geniş ailenin işlevi özellikle ekonomik koşullara uyum sürecinde gerçekleşmekte, bu anlamda aileleri dayanışmaya sevk etmektedir. Aynı zamanda geniş aile, günümüzde kent ailesinin farklı bir şekli olarak karşımıza çıkmaktadır. Değişmiş geniş aile olarak tanımlanan bu aileler arasında telefon, haberleşme ziyaretleşme gibi iletişim araçlarının düzenli olarak kullanılmaya devam ettiği görülmektedir. Modern dönemin yoğun aile tiplerinden biri olan çekirdek aile ise ailenin üretim yeri olmaktan çıktığı, aile içinde ekonomik çatışmaların azaldığı, eğitim görevinin çeşitli sosyal kurumlara bırakıldığı, evli çiftlerin ailelerinden ayrı bir evde çocuklarıyla birlikte kurmuş oldukları yeni aile modelidir. (Canatan & Yıldırım, 2011, s. 71-76)

Toplumsal yerleşmenin baba yerli olduğu zamanlardan günümüze değin Türk toplumunun neolokal bir yerleşim şekli seyrettiği, karı koca ve çocukların anne babalarının evlerinden ayrı bir mekânda ikamet etmeleri durumu söz konusu olmuştur. Baba yerli toplumlarda, toplumsal çatışma yalnızca kadın ve erkek arasında gerçekleşmemekte, aynı zamanda cinsiyetlerinde işin içine dahil edildiği bir süreç olmaktadır. Bu anlamda baba yerliliğin kadınlara getirmiş olduğu kısıtlamaları aslında erkeklere getirmiş olduğu, özellikle yaşlı erkeğin genç erkek üzerinde bir hâkimiyeti olduğu ifade edilmektedir (Savran & Demiryontan, 2016, s. 61-62).

Erkek ve kadının yetiştiriliş biçimini daha iyi analiz etmek adına toplumsal cinsiyet kavramı üzerinde durmak gerekli görülebilir. Günlük yaşamda ve dilde genellikle ayrı kabul edilmeyen biyolojik cinsiyet ve toplumsal cinsiyet, bilimsel alanda iki farklı şekilde değerlendirilmektedir. Toplumsal cinsiyet kadına ve erkeğe toplum tarafından atfedilen rol ve sorumluluklara dikkat çekerken, biyolojik cinsiyet biyolojik olarak kadın ve erkek olma durumuna işaret etmektedir. Ann Oakley'in "Sex, Gender, Society" adlı eserinde ilk defa kullandığı "toplumsal cinsiyet" kavramı, kadın olma ve erkek olma durumu arasındaki toplumsal açıdan eşitsiz paylaşıma gönderme yapmaktadır (Vatandaş, 2007, s. 31)

Bilhassa geleneksel olarak nitelendirebileceğimiz toplumlarda cinsiyet rollerine bakış açısı kadınlar açısından cinsiyet eşitsizliğini beslemektedir. Geleneksel toplumsal roller ev içi işlerin yerine getirilmesi, çocuk, hasta ve yaşlı bakımı gibi sorumlulukları kadınlara yüklemektedir. Bu durum cinsiyet eşitsizliğinin çekirdeğini oluşturmaktadır. TAYA 2011 yılı verileri de cinsiyet eşitsizliğini desteklemektedir. Hane içerisinde yemek yapma, ütü, çamaşır yıkama, temizlik ve alışveriş yapma gibi birçok iş kadınlar tarafından yerine getirilirken, erkekler tamir ve onarma, aylık faturaların ödenmesi gibi işlerle ilgilenmektedirler. Aynı araştırmada %90 gibi büyük bir oranda çocuk bakımının da kadınlar tarafından yapıldığı belirtilmektedir. Ayrıca araştırmaya katılanların % 58,6'sı kadınların asli görevinin ev işleri ve çocuk bakımı olduğu ifade edilmiştir (Uslu, 2011, s. 238-239). Dolayısıyla erkeğin yetiştiriliş biçiminin kadına göre daha kutsal görülmesi, erkek çocuk sahibi olmanın verdiği bir statüye sahip olunduğunun düşünülmesi gibi durumlara sebebiyet vermiştir. Tüm bu veriler toplumda erkeğin güçlü, kadının zayıf olduğu düşüncesini desteklemiştir. Atay (2019) bu toplumsal düşünce yapısının aslında kadın kadar erkeği de ezdiğini ifade etmektedir (s. 23-24).

Toplumsal cinsiyeti meydana getiren ve beslenmesine yardım eden unsurlar, çoğunlukla iki farklı konudaki düşünce yapılarıyla ilgili olmaktadır. Bunlar; cinsiyet önyargıları ve kadın ve erkek arasında olması gereken düşünce farklılıkları ile ilgilidir. Cinsiyet önyargıları, cinsiyetlere dair davranışları, tutumları, tepkileri ve cinsiyetler arası farklı inançları içermektedir. Bu farklılıkların yaşama yansıyan boyutunu ise roller oluşturmaktadır (Vatandaş, 2007, s. 36).

Evlilik birliğine değinecek olursak, aile beraberliğinin kurulmasının başlangıcı olması dolayısıyla, insanın yaşamında en önemli toplumsal olaylardan ve kararlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle de evlenme kararı, bireyin hayatındaki en önemli noktalarından biri olma özelliğini yıllar boyu korumuştur (Ondaş, 2007). Evlilik, toplumdan topluma farklı

şekillerde tanımlansa da aslında çok boyutlu bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Giddens, “evliliği, iki yetişkin birey arasında sosyal olarak gerçekleşen ve onaylanan cinsel birleşme” olarak tanımlamaktadır (Giddens, 2013, s. 247). Ancak genel bir tanım yapmak gerekirse, evlilik; günümüzdeki kabul görmüş haliyle, “bir erkek ve bir kadının aile kurmak amacıyla bir araya gelmesi” olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda bireyin evlilik yoluyla yeni bir kimliğe adım attığı ifade edilebilir. Dolayısıyla bekâr erkek, evlilik birliğiyle birlikte evli erkek konumuna geçmekte, toplumdan beklenen rolleri evlilik öncesine göre değişiklikler arz etmektedir.

Aile içi ilişkileri anlamak adına TAYA 2021 yılı verilerine göre kadınlarda ‘sorumsuz ve ilgisiz davranma’ (%24,2), ‘aldatma’ (%19,3) ve ‘dayak/kötü muamele’ (%14,6) boşanma nedenlerinin ilk sıralarında yer almaktadır. Erkeklerde boşanma nedenlerinin ise ‘sorumsuz ve ilgisiz davranma’ (%41,2), ‘aile büyüklerinin aile içi ilişkilere karışması’ (%11), ‘evin ekonomik olarak geçimini sağlayamama’ (%9,7) olduğu görülmüştür (Türk Aile Yapısı Araştırması, 2022). Bu anlamda toplum tarafından erkeğin kendi ailesiyle iletişimi ve kurmuş olduğu aile arasında bir denge kurması beklenmektedir.

Toplumsal değişme, tüm toplumsal yapılarda olduğu gibi aile üzerinde de yeni değişiklikler meydana getirmiştir. Yavuz ve Güllüpnar’ın ifadesiyle “Türkiye’nin toplum yapısı; geleneksel, kırsal, tarımsal ve ataerkil bir toplumdaki giderek daha modern, şehirli, demografik geçişini tamamlamış ve endüstriyel bir toplum biçimine dönüşmektedir” (Yavuz & Güllüpnar, 2019, s. 384). Nitekim Kıray’ın (2000) çalışmasına göre Ereğli’de ailelerin kız çocuklarına karşı tutumlarında değişim meydana geldiği belirtilmektedir. Geleneksel toplumlarda erkek çocukları geleceğin sigortası olarak görülmekte ve ailede önemli bir yere sahip olduğu kabul edilmektedir. Toplumsal değişimle birlikte kız çocuklarının “sadık evlatlar” olarak vurgulanmaya başlandığı görülmüştür. Aynı zamanda anne babalar gelecek planlarını kızlarının yanında ve damatlarının evinde yaşamak üzere planlamaya başlamışlardır (aktaran Kandiyoti, 2013, s. 34). Diğer yandan Türkiye’de aile, yapısal açıdan geleneksel geniş aileden çekirdek aileye doğru bir seyir izlemekle beraber, geleneksel otorite örüntüleri ve cinsiyetçi rol dağılımına uygun biçimde; eşitlikçi modern rol paylaşımına doğru bir değişim halinde olduğu görülmektedir (Taylan, 2009, s. 118). Bu değişimin aile yapısı genelinde erkek ve kadınların evliliklerini de etkilediği söylenebilir.

Kentleşme, endüstrileşme ve modernleşme süreçleri içerisinde hemen hemen her toplumda benzer işleve sahip olduğu kabul edilen ailenin, kayda değer bir değişim yaşadığı,

işlevlerinin çoğunu yitirdiği görüşü tartışılmaktadır. Bu işlev kaybının en önemli nedeni ise tarım toplumlarındaki üretimin aile tekelinden çıkması ve işletmelere devredilmiş olmasından kaynaklı olduğu belirtilmektedir. Kapitalizm öncesi bu toplumlarda ailede temel işlevler yerine getirilirken, aile içi iş bölümünü sağlayan bir hiyerarşi sağlanmaktadır. Bu hiyerarşiye “ataerkil düzen” denilmektedir. Ataerkil düzende bireyler, aile içerisinde farklı konumlarda bulunmaktadır. Erkek, kadından; yaşlı, gençten; evli, evli olmayandan; çocuğu olan, çocuğu olmayan kadından daha üstün konumda kabul edilebilmektedir. Nitekim evlilik ve çocuk doğurma ile kurulan akrabalık sistemi de bu hiyerarşide konum belirlemede önemli bir rol oynamaktadır (Özbay, 2017, s. 31-34). Dolayısıyla aile üyelerinin evlenmeden önce erkek çocuklarına olan davranışları ile evlilik sonrası davranışları arasında farklılıklar olabilmektedir.

Geleneksel toplumlarda kadına atfedilen toplumsal roller modernleşmeyle birlikte değişim yaşamış, aile içinde her iki cinsiyet açısından algıların, deneyimlerin, davranışların ve ilişkilerin farklılık arz etmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla geleneksel geniş aileden modern çekirdek aileye geçişle beraber aile içerisindeki roller de değişimden nasiplerini almışlardır. Özellikle gelinden beklenenler, damat ile ilişkiler, erkeğin evden ayrılması ayrı bir ev kuruyor olması gibi durumlarda önemli dönüşümler yaşanmıştır (Aydın & Bahadır, 2019, s. 204).

Bu çalışmada vurgulanması gereken asıl nokta, erkeklerin de kadınlar kadar evlilik sürecinden etkilenebileceğinin kabul edilmesi gerekliliğidir. İlgili literatür incelendiğinde ele alınan çoğu çalışmanın feminizm, kadın, toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi kadının sorunları üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak göz ardı edilen nokta ataerkil bir toplum yapısı içerisinde yetişmiş erkeğin de evlilik birliği içerisinde (özellikle evlilik öncesi ve sonrası süreç içerisinde) çeşitli geçişler yaşadığının farkına varılması gerekliliğidir. Horzum (2018) ele aldığı çalışmada bu konuya değinmiştir. Özellikle toplumsal cinsiyet çalışmaları alanının, kadın sorunu, kadın kimlikleri ve kadınlıklar üzerine tartışmaların alevlenmesine neden olduğu, dolayısıyla da erkeklerle ilgili sorunların göz ardı edildiği üzerinden durmuştur (s.77). Bu anlamda bu çalışmada erkeğin evlilik öncesi ve sonrası; anne, baba ve kardeşleri ile ilişkilerinin, evlilik sonrasında ne yönde değiştiğinin ve bu sürecin evliliklerine olan yansımaları üzerinde durulacaktır.

1. Araştırmanın Yöntemi

Nitel araştırma yöntemi, araştırmanın tasarımı ve gerçekleştirilmesinde araştırmacıya kolaylık sağlamaktadır. Araştırmanın her aşamasında duruma göre yeni yaklaşımlar geliştirme, araştırmanın tasarımında değişiklikler yapma gibi avantajlar sağlayabilmektedir. Nitel

araştırmaların bir diğer özelliği de keşfedici bir yapıya sahip olmalarıdır. Keşfedici özelliğe sahip araştırmalar, üzerinde az çalışılmış konuları aydınlatmada oldukça kullanışlı ve yararlı kabul edilmektedir (Neuman, 2012, s. 228).

Erkeklerin evlilik öncesi ve sonrası aile üyeleri ile olan ilişkilerini ve bu ilişkinin evliliklerine yansımalarını araştıran bu araştırma, ölçüt (kriter) örnekleme türü seçilerek farklı sosyal, kültürel ve aile yapılarını içerdiği düşünülen İstanbul, Ankara, Amasya ve Bitlis'te yaşayan en az lisans mezunu 26-37 yaş grubu evli 8 erkekle yarı yapılandırılmış mülakat formu ile görüşmeler yaparak gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan mülakat formu ek sorularla birlikte 29 sorudan oluşmakla birlikte, formda sosyo-demografik (yaş, cinsiyet, evlilik yaşı, aile üyelerinin bilgileri, ekonomik gelir) sorular başta olmak üzere, araştırmanın asıl soruları olan “Evli erkeklerin anneleri ile evlilik öncesi ve sonrası ilişkileri nasıldır?”, “Evli erkeklerin babaları ile evlilik öncesi ve sonrası ilişkileri nasıldır?”, “Evli erkeklerin kardeşleri ile evlilik öncesi ve sonrası ilişkileri nasıldır?”, “Evli erkekler aileleri ve evlilikleri arasında dengeyi sağlayabiliyorlar mı?”, “Evli erkeklerin evliliklerine (eş ve çocuk ilişkilerine) aileleri müdahale ediyor mu?” gibi sorulara cevap aramaya çalışılmıştır.

Araştırma örnekleme, yargısal (rastlantısal) olmayan örneklem türlerinden olan ölçüt (kriter) örnekleme türü seçilmiştir. Yargısal olmayan örneklemede seçilecek katılımcılar tesadüfi olmamakta belli özellikleri ele alınarak örnekleme alınmaktadır. (Bal, 2014, s. 198) Nitel araştırmaların genelleme iddiaları yoktur. Bu anlamda çalışmadan elde edilen bulgular araştırma grubu ile sınırlı olmaktadır. Aynı zamanda toplumsal değişmeyi modern dönemde daha iyi analiz edebilmek adına katılımcıların yaş grubu en fazla 10 yıl evli olan erkeklerle sınırlı tutulmuştur. Nitel araştırmalar genellikle amaçlı bir şekilde belirlenmiş az sayıda örneklemlerle yürütülmektedir (Baltacı 2018). Araştırmada ölçüt (kriter) örnekleme türünün uygun olduğu düşünülmüş, bu amaçla genç yetişkin olarak ifade edeceğimiz 25-40 yaş aralığında en fazla 10 yıllık evli, üniversite mezunu erkekler kriter olarak tercih edilmiştir. Diğer yandan araştırma süreçlerinde bazı zorluklarda yaşanabilmektedir. Bu çalışmada erkekler aileleri ile ilgili konuşma konusunda çekinceli davranmışlardır. Katılımcılardan bazıları paylaştıkları bilgilerin eşlerine iletilebileceği endişesi yaşamış, bazıları ise eşlerinden izin alarak araştırmaya katılmışlardır. Görüşmelerden elde edilen veriler, değiştirilmeden çalışmada aynen aktarılmıştır. Veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önceden belirlenen temalara göre kategorize edilerek özetlenmesi ve yorumlanmasını içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2016, s. 239). Katılımcıların kimliklerinin belli olmaması

adına takma isimler takılmıştır. Aynı zamanda katılımcıların genellikle yüzeysel cevap verme eğiliminde oldukları görülmüştür.

2. Araştırmanın Bulguları

2.1. Sosyo-Demografik Bulgular

Tablo 1: Yaş, Eğitim, Eş Tanışma şekli ve Çocuk Sayısı

	Yaş	Eğitim Durumu	Kaç yıllık evli	Eşyle tanışması	Çocuk sayısı
Ahmet	37	Yüksek Lisans	10	Üniversite arkadaşı	2 kız
Fatih	27	Lisans	1	Çocukluk arkadaşı	-
Emre	30	Lisans	2	Aileler tanışıyor	-
Ömer	31	Yüksek Lisans	2	İş arkadaşı	-
Yusuf	37	Yüksek Lisans	9	Arkadaş ortamında	2 kız 1 erkek
Mustafa	34	Lisans	6	Görücü usulü	1 erkek
Ali	28	Yüksek Lisans	9 ay	Arkadaş ortamında	1
Salih	26	Lisans	10 ay	Arkadaş ortamında	-

Araştırmaya katılan 8 evli erkeğin; 4'ü lisans, 4'ü yüksek lisans eğitimine sahiptir. Yaş grupları 26-37 yaş arasındadır. Katılımcıların kaç yıllık evli olduklarına bakıldığında; en az 9 ay, en fazla 10 yıllık evli oldukları görülmüştür. Eşleri ile tanışma şekillerine bakıldığında, genellikle aileleri veya arkadaşları tarafından tanıştırıldıkları görülmüştür. 4'ünün çocuk sahibi olmadığı, 4'ünün ise en az 1, en fazla 3 çocuğu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2: Meslek Grupları ve Kardeş Sayısı

	Meslek	Eş Mesleği	Anne Mesleği	Baba Mesleği	Kardeş sayısı
Ahmet	Öğretmen	Ev hanımı	Ev hanımı	-	4
Fatih	Koordinatör	Mağaza Müdürü	Öğretmen	Emekli	-
Emre	Memur	Ev hanımı	Ev hanımı	Serbest Meslek	4
Ömer	Tasarımcı	Gelir uzmanı	Ev hanımı	Şoför	8
Yusuf	Öğretmen	Memur	Ev hanımı	Emekli	7
Mustafa	Polis	Öğretmen	Ev hanımı	Aşçı	6
Ali	Memur	Şehir plancısı	Emekli memur	Emekli- Çalışıyor	-
Salih	Memur	Ev hanımı	Temizlik Görevlisi	Aşçı	4

Araştırmaya katılan katılımcıların mesleklerinin; öğretmen, memur, tasarımcı, polis ve koordinatör olduğu görülmüştür. Katılımcıların eşlerinin çoğunun üniversite mezunu olduğu, ev hanımı olarak belirtilen eşlerin ise kendilerine uygun iş bulamadıklarını ifade eden katılımcılar olmuştur. Eğitimli kadınların işsizliği sorunu bu noktada önem arz etmektedir. Katılımcılardan Ali şu sözlerle ifade etmiştir: “...Devlette çalışıyorum. Eşim şehir plancısı ama iş bulamadık. Referans olayını çözmüştük diye düşünüyorum hala ama Allah istemeyince olmuyor yani” (Ali, 28)

Katılımcıların 5’inin annesinin ev hanımı olduğu, diğerlerinin ise öğretmen, memur ve temizlik görevlisi olduğu ifade edilmiştir. Baba meslekleri ise 3’ünün emekli, 2’sinin aşçı, diğerlerinin serbest meslekle meşgul ve şoför olduğu görülmüştür. Kardeş sayılarına bakıldığında; en az tek çocuk olan 2 kişiyken, en fazla 8 kardeşe sahip katılımcının olduğu görülmüştür. Dolayısıyla araştırma grubunun kök ailelerinin “tek çocuklu” ve “çok çocuklu” aile oldukları görülmüştür.

Katılımcılara, düzenli bir gelirlerinin olup olmadığı ve ailelerine katkıda bulunup bulunmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların çoğu (7 kişi) düzenli bir gelire sahip oldukları ve ailelerine maddi destekte buldukları görülmüştür. Yusuf maddi gelir elde etmeye

başladığından beri hem ailesine hem eşinin ailesine maddi destekte bulunduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Fatih'te her ay ailesine maddi destekte bulunmaktadır. "Aileme maddi destekte bulunmuyorum" diyen katılımcılar arasında, kardeşlerine cep harçlığı gönderdiklerini ifade edenler (2 kişi) olmuştur. Türk ailesinde, büyük çocuğun küçük kardeşler üzerinde maddi ve manevi yükümlülükleri olduğu görüşünü bu noktada savunabiliriz. Türk ailesinde babanın yerini en büyük ağabey alabilmekte, küçük kardeşlerin sorumluluklarını yerine getirmeyi kendilerine bir borç bilmektedirler. Katılımcıların bu noktadaki "Aileme maddi destekte bulunmuyorum. Yalnız bekâr olan kardeşlerime arada sırada cep harçlığı desteği verdiğim oluyor." (Emre, 30) "Ailemden maddi yardım almıyorum. Küçük kardeşime atanmadığı için bazen harçlık gönderiyorum." (Ahmet,37) görüşleri iddiamızı desteklemektedir.

Bazı durumlarda ise ailelerin ziyaret esnasında market ürünleri verdikleri ifade edilmiştir. Katılımcılardan Ömer, ailesinin kendilerine verdiği market ürünlerinin maddi yardımdan sayılmayacaksa, ailesinden herhangi bir yardım almadığını ifade etmiştir. Ali ise güven ve sorgusuz ilişkinin maddi konularda aileleri birleştirdiği üzerinde durmuştur:

"Düzenli gelirim çok şükür var. Anne babamın da durumu pek çok ortalamaya göre oldukça iyidir. Bunda birlikte olmanın da çok artılarını görüyoruz. Yani maddi manevi olumlu bir hava mevcut. Benden isterler yaparım. Ben isterim yaparlar. Sorgu koşul şart vs. olmayınca güven ortamı daha da rahat gidiyor her şey." (Ali,28)

Katılımcıların aile yapısını daha iyi anlamak adına kimlerle yaşadıkları sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların hepsinin çekirdek aileye (eşi, kendi ve çocuklarından oluşan) sahip oldukları, bazılarının kendi ailesine, bazılarının eşinin ailesini, bir kısmının ise ailelerinden uzak farklı bir ilde ikamet ettikleri görülmüştür.

2.2. Erkeklerin Kök Ailelerine Yakın İkamet Etme Durumu

Katılımcılara yöneltilen sorulardan bir diğeri "Eşinizin mi kendi ailenize yakın yerde mi yaşıyorsunuz?" dur. Bu soruya verilen cevaplar incelendiğinde; 4'ü ailelerinden uzak yaşadıklarını, 2'si eşinin ailesine, 2'si ise kendi ailesine yakın ikamet ettiklerini belirtmişlerdir.

Aileden uzak olan katılımcıların ifadeleri incelendiğinde, özellikle hastalık ve acil durumlarda yanlarında olamamanın zorluğu üzerinde durmuşlardır. Ömer hem eşinin hem kendi ailesine uzak olduklarını, hastalık ve acil durumlarda hızlı ulaşım imkânlarının kısıtlı olması üzerinde durmuştur. Fatih ise ev ihtiyaçlarını hemen gidip alabilmesinin kolaylık sağladığını ancak hastalık konusundaki endişelerini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Kolaylığı, eksik vs. olduğu zamanı hemen gidip alabiliyorum, evsel ya da farklı sorunları hızlı çözebiliyorum, istediğim zaman bir arka sokakta olduğu için görebiliyorum, zorluğu yok sadece evde ışık yanmayınca evde olmadığımı anlayabiliyor. Ama bana kalırsa özellikle anne ve babada tansiyon vb. hastalık varsa ve yaşı ilerlemişse bir iki sokak yakınlarında olmakta yarar var.” (Fatih,27)

Aileye yakın ikamet etmenin kolaylıklarından biri, çocuklarının bakımını üstlenmesi noktasındaki ailelerin yardımı olmaktadır. Özellikle modern toplumun getirdiği olan kadının da iş hayatına katılımıyla beraber, kreş vb. kurumlara çocuklarını bırakmak istemeyen ailelerde anneye olan güven devreye girmekte, anneler torunlarının bakımını üstlenmektedirler. Katılımcılardan Yusuf eşinin ailesine yakın yerde ikamet etmenin kolaylığını şu sözlerle ifade etmiştir:

“Üç çocuğum var. Kayınvalidem bu çocuklara baktı hep. Bu yüzden hiç bakıcı sıkıntısı yaşamadık. Ayrıca Ankara’daki yaşam koşulları Doğu’ya göre daha elverişliydi. Bu nedenle de Ankara’da yaşıyoruz. Tabii büyüdüğüm sosyal çevreyi ve ailemi özleyorum. Gitmek de kolay olmuyor. Bu büyük bir zorluk.” (Yusuf, 37)

Ailenin tek erkek çocuğu olmak, Türk toplumunun hem erkek çocuğa verdiği değerin yüksek olması hem de tek çocuk sahibi olmanın verdiği ilginin yoğun olması gibi sebeplerle farklılık arz edebilmektedir. Katılımcılardan Ali, ailenin tek çocuk olmasının ve ailesine yakın yerde ikamet ediyor olmasının en çok annesini mutlu ettiğini, bir gün dahi olsa kendisini çok özlediğini, iki gün görmesin büyük özlem hasret çektiklerini ifade etmiştir. Erkeğin ailesine yakın ikamet etmenin manevi olarak eşini yalnız hissetmemesine sebep olduğunu belirten Ali, bu durumu eşi açısından şu sözlerle ifade etmiştir:

“Eşim bu sistemde biraz bağımsız hissedemiyor bence. Yani ev kendi evi filan içi isteğine göre döşendi tadilat edildi vs. ama ne olursa olsun sanki tam bir karı koca bağımsız hayatımız yok gibi hissediyor. Oysa eve oturmaya bile gelmezler. Bazen bize de fazladan bolca market alışverişi yaparlar bir isteğiniz var mı diye sorduklarında dolup taşırlar evi. Eşim de fazladan bir şeye pek tahammül edemez. Kullanmayacaksa işi lazım değilse o an. Yedek stok vs. aramaz yani. Ailem ve ben de tam tersi tam bir önlem hali. Koy kenara dursun. Genelde benim koyduklarım hep lazım oldu. Ama aynı başarıyı karşı tarafa söyleyemem her zaman” (Ali, 28)

Burada en problemlili faktör kadınların bağımsız olma isteği, eve dair yürütülen sorumluluklarını minimize etmek ve özellikle ev dışı faaliyetlerde bulunmak istemeleridir. Erkek, bilmediğinden korkma ve esnek olma isteği arasında arada kalırken, kadın için

bakıldığında; kadın, bağımsızlığı arzulamakta ve bağımsızlığın getirdiği sorumluluğun korkusu arasında kalabilmektedir. Kadın aynı zamanda evliliğine zarar veriyor olma korkusunu içinde taşıyabilmektedir (Fişek & Scherler, 1996).

Erkeğin kadının ailesine yakın yerde ikamet etmesi durumunda ise erkeğin kök ailesi ile kurmuş olduğu aile arasında kaldığı durumlar söz konusu olabilmektedir. Katılımcılardan Emre, eşinin talebi üzerine eşinin annesinin ikamet ettiği binada oturduklarını ifade etmiş, maddi olarak bu durumun kendilerine kolaylık sağladıklarını, kira ödemediklerini, kayınvalidesinin kendisini güvende hissettiğini belirtmiştir. Makalenin giriş bölümünde de ifade edildiği gibi, kız çocuk günümüz Türk toplumunda gelecekte güvence olarak görülmeye başlanmıştır. Ancak erkek çocuğu olmayan ailelerde, daha çok damadın erkek çocuk rolüne konumlandığını söyleyebiliriz. Bu anlamda toplumda Emre'nin ailevi durumunda olduğu gibi kök ailesiyle arasında çeşitli sorunlar oluşabilmektedir.

“Manevi olarak da örnek verecek olursak biz kayınvalideme daha yakın olduğumuz için sürekli görüşüyoruz algısı ailem tarafından düşünülüyordu. Sanki onları ihmal ediyoruz gibi sitemde bulunulmuştu. Fakat kayınvalidem annesinin hastalığı sebebiyle haftanın çoğu zamanında evde bulunmuyor. Doğal olarak da kapılar ayrı evler ayrı durumumuz artık ailem tarafından da fark edildi.” (Emre,30)

2.3. Eşler arası Aile Yapısı Benzeme Durumu- Yakın Hissetme ve Ziyaretler

Katılımcılara “Eşinizle, sizin yetiştiğiniz aile yapısı değerleriniz, kültürleriniz benzer mi?” ve “Kendinizi eşinizin ailesine mi, kendi ailenize mi yakın hissediyorsunuz? Neden?” soruları yöneltilmiştir.

Türk toplumunda yöresel farklılıkların aileler arasında kültür başta olmak üzere birçok açıdan farklılıkları barındırdığı bilinmektedir. Eryavuz ve Birecikli (2018) ‘un elde ettiği verilere göre “Eşler arasında kültür farkının olmaması evlilik süresini arttırmaktadır. Kültür farkı olmayan eşlerin evlilik süresi, fark olanlara göre 1.517 kat daha fazladır.” Katılımcılardan Fatih; din, kültür ve giyim olarak eşinin ailesiyle benzer özelliklere sahip olduğunu vurgulamıştır. Ahmet’te benzer aile yapılarına sahip olmalarını muhafazakâr olmaları yönündeki benzerlikle ilişkilendirmiştir. Ömer ve Salih ise şu sözlerle değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Kendim doğu tarafından, eşim de batı tarafında olduğundan dolayı farklılıklar olabiliyor. Bizim tarafta erkek çocuğa daha çok önem veriliyor. Şive farkları her iki

tarafta da bulunuyor bu yüzden konuşma esnasında bazı kelimeler veya söyleniş tarzlarından dolayı iki taraf için zor olabiliyor.” (Ömer,31)

“Genel olarak çok benzer yapıdayız. Yani yaşantı olarak farklı olsak da düşünce olarak aynı yapıdayız. Örnek vermek gerekirse eşimin ailesinde herkes namaz kılıyor fakat bizde kılan yok ama hepimiz kılınması gerektiğini düşünüyoruz. Ya da eşimin ailesi köy hayatına alışık ama bizimkiler şehir hayatına. Ama bunların da hiçbir önemi yok. Yani genel anlamda kültürel ya da geleneksel açıdan farklı yaşasak da aynı düşünüyoruz ve bu da çatışma olmamasına sebep oluyor. Ki zaten aileler birbirinden çok uzakta yaşadığı için doğal olarak bu tarz problemlere herhangi bir yatak hazırlanmamış oluyor.” (Salih, 26)

Görüşülen kişiler arasında kendi ailelerine daha yakın olduklarını ifade edenler olduğu gibi, her iki tarafa uzak veya her iki tarafa da yakın hisseden kişiler de olmuştur. Bu noktada en dikkat çekici nokta, ailelerine yakın hissetmelerinin yüz yüze vakit geçirme süreleriyle doğru orantıda olduğunu söyleyebiliriz. Ömer, eşinin ailesine yakın hissetmesinin sebebinin, daha fazla vakit geçiriyor olmalarından kaynaklı olduğunu belirtmiş; Yusuf ise “teknik olarak iki aileye yakın hissetmediğini”, mesafe olarak kendi ailesinden, ruhi anlamda ise eşinin ailesine kendisini uzak hissettiğini belirtmiştir. Bunun dışında daha fazla iletişim halinde olmalarından ve kendilerini dünyaya getiren kişiler olduğundan dolayı “tabi ki kendi aileme” cevabını veren katılımcılarda olmuştur:

“İki aile de çok yakın açıkçası. Kendi ailesi insanın eskiden gelen tabii her zaman bambaşka. Bu da çok normal yani. Ama diğer taraftan yeni bir aile daha kazanmışım gibi. Artısıyla eksisiyle. Fazlanın ne zararı var. At cebe dursun “(Ali,28)

Aile ziyaretleri konusunda ise özellikle annelerin çocuklarına sitem ettiği durumlar söz konusu olabilmektedir. Fatih, kayınvalidesinin yaklaşımını şu sözlerle ifade etmiştir:

“Kayınvalideye uzun bir süreden sonra gitmeyince küsebiliyor. Tabii işlerimden dolayı gidemiyorum. Bir sorun yaşamıyorum daha çok yarar sağlıyor bana, bazı sorunları eşime değil annesine şikâyet edebiliyorum.” (Fatih,27)

2.4. Erkeklerin Anneleriyle İlişkileri

Araştırmada katılımcılara “Evlenmeden önce annenizle ilişkiniz nasıldı? Şimdi nasıl? Neler değişti anlatır mısınız?” ve “Evlilik sonrasında annenizle yaşadığınız sorunlar nelerdir?” soruları yöneltilmiştir.

Annelerin evlenmeden önce erkek çocuklarına düşkün olduğu ve evlilik sonrası çocuklarının kendilerine olan ilgilerinin azaldığını düşünen ve kendi tabirleri ile “kıskançlık yapan” anneler olabilmektedir. Diğer yandan kültürel uyumu önemseyen anneler ise kendi bölgelerinden “gelin almak” isteyebilmekte ve aile içi sorunlara zemin hazırlayabilmektedirler. Elde edilen verilere bakıldığında; Ahmet annesinin kendisine karşı ilgisinin azaldığına dair sorunlar yaşadıklarını belirtmiş, diğer katılımcıların ifadeleri ise şu şekilde olmuştur:

“Bir şey değişmedi sadece annemin evinde yaşamıyorum. Yine her türlü problemde işlerde ben yardıma koşuyorum. Az da olsa her erkek annesi gibi klasik kıskanma hissettim gayet normal” (Fatih, 27)

“Annem genel olarak anlayışlı yumuşak huyludur. Evlendikten sonra daha az görüştüğümüzü ve bundan rahatsız olduklarını dile getirmişti. İlk zamanlar eşim de yaşadığımız yere uzakta çalıştığı için stresli oluyordu. Doğal olarak dinlenme ihtiyacı hissediyordu. Ailem de genelde bir plan program yaptıklarında bizim de dâhil olmamızı bekliyorlardı. Eşim bu durumdan rahatsızlığını belirtti. Şimdi herkes kendi plan programına göre hareket ediyor ve bu durum eşimle aramdaki sorunların azalmasına neden oluyor” (Emre,30)

“Bir şey değişmedi, televizyonda gösterilen kaynana gelin gerilimi yaşamadık. Tek isteği akraba veya doğu tarafından bir kız ile evlenmemi istemesi idi. Öyle olmayınca da kabullendi.” (Ömer, 31)

“Genelde bir sorunumuz olmadı şükür. O kızını kızı onu çok sever zira. Baya baya anlaşılabilir zaman içerisinde. Eşimin beni çok pürüzsüz sevmesi ve sadakati de etkili oldu bunda kuşkusuz.” (Ali, 28)

“Annemle aramdaki ilişki hiç değişmedi. Yalnızca sık sık gidip gelemiyorum işim gereği uzakta olduğum ve evlenince mali sorumluluklarımın artması sebebiyle. Buna rağmen annemin/ailemin yanına sık sık gitmesem de her gittiğimde samimiyetimiz tazeliğini koruyor. Manevi yakınlığımızda hiçbir değişim yok.” (Salih, 26)

2.5. Erkeklerin Babalarıyla İlişkileri

Araştırmada katılımcılara “Evlenmeden önce babanızla ilişkiniz nasıldı? Şimdi nasıl? Neler değişti anlatır mısınız?” ve “Evlilik sonrasında babanızla yaşadığınız sorunlar nelerdir?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların çoğunun babaları ile mesafeleri ilişkiler geliştirdiği gözlemlenmiştir. Ahmet, babasıyla yaşadığı sorunların diğer aile üyelerine babasının davranışları ile ilgili olduğunu, Emre, babası ile fikir uyuşmazlığı yaşadığı için aralarında bir

mesafe olduğunu belirtmiştir. Bazı durumlarda ise evlilik sonrasında babanın erkek çocuğuna yaklaşımının değiştiği, daha samimi ilişkiler geliştirdiği görülebilmektedir.

“Babam çok muhabbet eden birisi değildi ama evlendikten sonra eşim ve tarafı dolayısıyla daha çok konuşuyoruz.” (Ömer, 31)

“Babamla her zaman çok mesafeli bir ilişkimiz oldu. Babam uzaktan evlenmeme de sıcak bakmadı. Uzun zaman soğuk ve mesafeli durduk. Ancak ben genelde aile bağlarını koparmamaya çalışarak zaman zaman bu soğukluğu eritmeye çalıştım. Sanırım ekonomik açıdan da uzun süre vermiş olmam beni biraz hayırlı evlat konumuna getirdi. Belli bir yerden sonra ailemin bana olan tepkisi azaldı. Evet, biraz ekonomik de pragmatik bir sonuç oldu ama geleneksel ve muhafazakâr kültürde böyle muhafazakâr aile özellikler var. Bunlar dışarıdan garip gelse de içeriden çok doğal karşılanmaktadır.” (Yusuf, 37)

“Bekârken babamla daha çok araşırdım. Evlendikten sonra geçmişteki sıklıkla konuşamıyorum. Bunu eşime bağlamıyorum. Genelde yaşadığım iş güç sorunları ekonomik sorunlardan kaynaklı olabilir. Yeni aile kurulduğu için zihnin ailenin önceliğine ayırmış olmanda olabilir.” (Mustafa, 34)

“Babam beni daha serbest bıraktı evlenince. Evlenene kadar öyle baskındı ki. Şu an baskınlığını arıyorum bazen. Çok konuda önüme geçip son sözü söyler ağzımı açmaya gerek kalmazdı. Yani psikolojik olarak zor oluyor bana hem varlığı hem yokluğu. Bu konu çok uzun olur. Biraz daha baba oğul ilişkisinde olgunlaşmaya gitti diyebilirim. Kendi ailem kendi kararlarım süreci öne çıkar oldu.” (Ali, 28)

2.6. Erkeklerin Kardeşleriyle İlişkileri

Katılımcılara “Evlenmeden önce kardeşlerinize ilişkiniz nasıldı? Şimdi nasıl?” ve “Evlilik sonrasında kardeşlerinize yaşadığınız sorunlar nelerdir?” soruları yöneltilmiştir. 2 kişinin ailenin tek çocuğu olduğu, diğerlerinin ise en az 4 en fazla 8 kardeş oldukları görülmüştür. Kardeşler ile ilişkileri hakkında genellikle yüzeysel cevaplar verdikleri gözlemlenmiştir. Daha çok evlenen erkek konumundaki ağabeyin, kardeşlerin babası rolüne büründüğü, maddi ve manevi destekte buldukları göze çarpan en önemli detay olmuştur. Bir diğer konu ise evlilik sonrası kardeşler ile görüşme sıklığının azalması durumudur. Bu görüşme sıklığının ve iletişimin azalmasını Mustafa, yeni gelinlerin aileye katılması ve etiler arası çatışmaların erkek kardeşler ile iletişimi azaltmasından kaynaklı olduğunu vurgulamaktadır. Katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

“Evlenden önce aynı evde yaşadığımız için kardeşlerimle ilişkim daha sıklık arz ediyordu. Şimdi daha az görüşüyoruz.” (Ahmet, 37)

“Kardeşlerime imkânım olsa maddi manevi çok destek olmak isterim. Eskisi kadar yakın olamayışımız ilişkilerimizi daha sağlamaştırdı. Onları çok seviyorum” (Emre, 30)

“Evden ayrılmanın, kendileri için getirdiği avantajlar var kendi odaları daha da genişledi, dolaplarında yer açıldı.” (Ömer, 31)

“Kardeşlerimle ilişkim her zaman cana yakın oldu. Açıkçası kardeşler evlendikten sonra aramızda mesafeler az da olsa açıldı. Bu durumu ailemize katılan yeni yabancı bireylere yani gelinlere bağlıyorum biraz da. Tuhaf bir şekilde ne yaparsanız yapın gelinler birbirini sevmiyor. Eşlerini de her konuda etki altında tutmaya çalışıyorlar.” (Yusuf, 37)

2.7. Erkeklerin Kök Aileleriyle İlişkilerinin Evliliklerine Yansıması

Araştırmada ele alınması gereken bir diğer konu, erkeklerin aile iletişimlerinin evliliklerine nasıl yansıdığıydı. Bu noktada katılımcılara “Çocuk sahibi olmanıza yönelik aileniz tarafından yapılan bir müdahale var mı?” sorusu ilk olarak yöneltilmiştir. Erkeklerin ailelerinin genel olarak çocuk sahibi olmalarına yönelik kendi tabirleri ile “baskı, telkin, teşvik ve tavsiyeleri” olmuştur. Çocuk sahibi olma noktasındaki istekler genel olarak Türk toplumu için değerlendirildiğinde Doğu ve Batı ailelerinde farklılıklar arz edebilmektedir. Doğu aile yapısının çok çocuk sahibi olmaya yönelik pratikleri, kendi çocuklarının da bu durumu devam ettirmelerine yönelik müdahalelerde bulunabilmektedirler. Özellikle doğan çocuğun erkek olması beklentisi günümüzde varlığını sürdürmektedir. Aile içerisinde özellikle erkek annelerinin müdahalesinin olduğu görülmektedir. Ahmet, ailesinin özellikle üçüncü çocuğu istediklerini ve erkek doğması beklentilerinin olduğunu, ancak kendilerinin böyle bir düşüncesi olmadığını belirtmiştir. Ömer, annesinin daima çocuk talebinde bulunduğu ve bu durumdan duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir. Diğer katılımcıların görüşlerine bakıldığında;

“Var. Kayınvalidem çocuk yapmadan evvel çiftlerin belli bir zaman vakit geçirmesini, gezip tozması gerektiğini düşünüyor. Çocuğun bunlara engel olduğu kanısında, bunu uygun ortamlarda açıkça dile getirdiği olmuştur. Annem ise çocuk sahibi olmamızı istediğini eşime farklı zamanlarda ima etmiş.” (Emre, 30)

“Ben çok çocuklu aile olmayı her zaman istedim. Ailem de öyleydi. Bu konuda bana destek oldular teşvik ettiler.” (Yusuf, 37)

“Anne ve babamın müdahalesi neticesinde çocuk yaptım. Çocuk sahibi olmak için bir plan yapmadım. Ama sürekli olması yönünde telkinleri vardır. Hala daha var. (Mustafa, 34)

“Ailem çocuk sahipliğine hiçbir şey demedi. Hep destek verdiler veriyorlar sağ olsunlar. Allah eksik etmesin. Kararlara ilişkin süreci göreceğiz daha var tabi. (Ali, 28)

“Tamamen herkes bu konuda saygılı. Kimse karışmıyor. Tavsiyeler oluyor fakat tamamen tavsiye niteliğimde.” (Salih, 26)

Çocuk sahibi olan erkeklerin çocukları hakkında özgür kararlar verip vermediği sorusu yöneltildiğinde ise genellikle çocukları ile ilgili kararlarda özgür kararlar verebildikleri, çocuğu olan ve olmayan erkeklerin ortak olarak dile getirdikleri “müdahale edemezler” cümlesi dikkat çekicidir. Erkek evlilik sonrası aile üyelerinden bir nevi kopma yaşayarak kendi ailesini kurmanın özgürlüğünü yaşamakta ve müdahaleleri elinden geldiğince minimuma indirme eğiliminde olduklarını söyleyebiliriz. Erkeklerin bu noktadaki dikkat çektikleri bir diğer nokta ise ailelerinin çocuklarına maddi ve manevi destekleridir.

“Çocuğumuz yok ama bu konu benim için çok ehemmiyetli bir mevzu olduğundan ötürü olumlu ya da olumsuz fikir beyanları bizim kararımızı etkilemiyor. Eşimle aramızda karar vermemiz gereken bir mevzuda anne baba olsa dahi bir başkasının düşüncesini açıklamasını doğru bulmuyorum.” (Emre, 30)

“Tabi ki karar veriyorum. Ailemden maddi ve manevi destek aldığım durumlar oluyor. Çocuğuma katkıları bu yönde oluyor.” (Mustafa, 34)

“Kesinlikle kimse müdahale edemez ve etmiyor. (Salih, 26)

“Çocuklarımla ilgili tüm kararları ben alıyorum. Ailemin bu konuda pek karıştığı yok. Doğrusu Eşimin ailesi dışında kendi ailemin çocuklarımla ilgili bir desteği de olmadı.” (Yusuf, 37)

Araştırmaya katılan erkeklerin ailelerinin eşleri ile iletişimlerine müdahale edilip edilmediği sorulduğunda, çoğunlukla ailelerin eşler arası iletişime olumsuz müdahalede bulunmadıkları, bunun nedeninin daha çok ikamet mesafelerinin uzak olmasından kaynaklı olduğu belirtilmiştir. Aile büyüklerinin evli çiftlere olumlu telkin ve yaklaşımlarda bulunmasının eşler arası iletişime olumlu katkılar sağlayabileceği söylenebilir. Erkekler genel olarak eşleriyle olan iletişimlerine aileleri tarafından müdahale ettirmemeyi tercih etme

eğilimde oldukları görülmüştür. Bu noktada katılımcıların aktarmış olduğu söylemler şu şekilde olmuştur.

“Olumlu manada oluyor. Birbirimize göstermemiz gereken saygı sevgi hoşgörü gibi erdemler konusunda güzel nasihatler alıyoruz” (Emre, 30)

“Eşimle olan iletişimime iyi niyetli tavsiyeleri olur. Ama şöyle olacak böyle yapılacak böyle olsun tarzında yaklaşımlar söz konusu değil” (Mustafa, 34)

“Eşimle olan ilişkilerime kesinlikle bir dâhilleri yok zaten olmasına da yol açabilecek şeyleri ben uzaklaştırdım uzak da tutarım inşallah yani. Eşimle olan bende kalır” (Ali, 28)

Araştırmada yöneltilen sorulardan bir diğeri erkeğin ailesinin ziyaretine yönelik olarak sorulan “Anne babanız evinize geldiğinde aile ilişkileriniz etkileniyor mu? Ne tür değişimler yaşıyor? Yaşanan olayları anlatır mısınız?” sorusuydu. Erkeklerin ailelerinin çoğunlukla kendilerine uzak bir ilde yaşadıkları bu nedenle sürekli görüşme durumu söz konusu olmadığından daha iyi ilişkiler geliştirilebileceği katılımcıların bazıları tarafından belirtilmiştir. Ahmet, ailelerini iyi ağırlamaya özen gösterdiklerini, Fatih ilişkilerinin daha da güçlendiğini, Ömer, ailesinin evlerine gelmelerinden mutluluk duyduklarını belirtmiştir. Bir diğer husus ise yakın yerde ikamet eden ailelerin sürekli olarak görüşme talebinin aileye verdiği zarar yönünde olmuştur. Bu noktada ailelerin çocuklarını az ziyaret etmesinin, sevgi, saygı ve iletişimi koruduğu sonucuna varılabilir.

“Eşim eve gelecek misafire ev sahibin karar vermesi gerektiğini, ikimizi bir aile olduğunun unutulmaması ya da göz ardı edilmemesi gerektiğini düşünüyor. Emri vakiden hoşlanmıyor. Mesela bazen bize son dakika haber verilen aile ziyaretlerinden esim rahatsız olmuştu ve bu gibi durumlar aramızı bozmuştu. Bunların tekrar etmemesi için ailelerimizle konuştuk şu an bu sorunları yaşamıyoruz.” (Emre, 30)

“Anne babam pek gelmiyor gelince de eve kalkıyorlar kısa sürede. Yani mahremiyete ve evliliğime saygıları çok takdire şayan. Pek çok aile bence çocuklarına karşı aşırı anlayışsız ve bencil. Bizimkiler de az baskın değil ama kör göze parmak bir bencillikleri yok. Çaktırmadan yapmışlar hep. İş buraya çaktırmadan al. Tatlı tatlı Kocaeli’ye alıştı sevdir. Tatlı tatlı ev ver içini dilediğin gibi döşesinler söz etme yerin pek kalmasın filan. Hep babamın ön ayak olması var bunlara.” (Ali, 28)

“Bize mesafeden dolayı pek sık gelen giden olmuyor. Geldiklerinde de uzun süreli bir ziyaret olmuyor. Ailelerimizden gelen biri olduğunda ilişkimizde herhangi bir değişim olmuyor. Yalnızca eşimle aramızdaki iletişim daha da kibarlaşıyor. Tek fark bu. Ailelerin yanında aramızdaki iletişime dikkat ediyoruz daha saygılı ve seviyeli konuşuyoruz. Ama önemli bir değişiklik yok çok hafif bir iletişim düzelmesi diyebiliriz” (Salih, 26)

“Ailem pek sık gelmediği için geldiklerinde pek sıkıntı yaşamıyoruz. Ancak aileden herhangi biri uzun süreli olarak bizde kalmak istediğinde eşimin bu konuda tepki verdiğini söyleyebilirim. Bence modern zamanlarda aile için ciddi tehdit en büyük sıkıntı bu. Eşiniz sizi ne kadar seviyorsa sevsin, ailenizde bir türlü barışık olmuyor.” (Yusuf, 37)

Erkekler evlilik içi problemlerini anne, baba ve kardeşleri ile paylaşmamayı tercih etmektedirler. Fatih, bazı durumlarda paylaştığını, ancak son kararın kendine ait olduğunu, Ahmet, genellikle paylaşmamayı eşiyile sorunlarını kendisi çözmeyi yeğlediğini, Ömer, sorun yaşamadığını, yaşasa dahi paylaşmamanın daha sağlıklı olduğu üzerinde durmuştur. Diğer katılımcılar ise şu söylemlerde bulunmuştur.

“Paylaştığımız durumlar oldu. Paylaşılan sorunların anlatılan şahıs üzerinde tarafımıza yapılan psikolojik baskı, tahakküm kurma çabasını hissedince bunun çok yanlış olduğunu ve ikimizle alakalı sorunları yine ikimizin çözmesi gerektiğini anladık.” (Emre, 30)

“Her sorunda haberdar etmem. İradem dışında bazı sorunlardan haberleri olmuşsa bilgi paylaşırım. Kardeşlerimle değil ama anne babamla. Belki de en büyükleri abi olarak ben olduğumdan dolayı böyle bilemiyorum. Ama nadiren iradem dışında bilgi sahibi olmuşlarsa beni aradırlarsa kısa öz konuşma yaparım.” (Mustafa, 34)

“İlk başlarda paylaşıyordum. Sonra baktım ki hiçbir faydası yok. Bu yüzden ailemle ilgili sıkıntılarımı hiç kimseyle paylaşmıyorum.” (Yusuf, 37)

Erkeklerle yöneltilen bir diğer soru, “Evlendikten sonra kendi ailenizle ilişkiniz evlenmeden önceye göre ne yönde değişti? Uzaklaştınız mı? Daha samimi bir hal mi aldı? Size karşı davranışları değişti mi?” sorusu olmuştur. Aktarılan söylemlere bakıldığında:

“Biraz uzaklaşmak zorunda kalınabiliyor. Çünkü ayrı bir ailem var ve sorumluluklarım da bunun yanında geliyor. Eskisi kadar anneye aşırı yakın olmak eşiniz arasında sorunlara yol açabilir. İki yönü de eşit tutmak en sağlıklı ve olması gerekenidir.” (Fatih, 27)

“İster istemez bir uzaklık oluşuyor. Bu eşimle sorun yaşıyorsak bazen kasıtlı bazen istemsizce oldu. Ama belirttiğim gibi evet biz bir aile olduk ama eşimle de aile olduk. Bence bu işin belkemiği. Bunun idrak edilmesi için kendi ailenden uzaklaşman gerekebiliyor.” (Emre, 30)

“Evden ayrıldıktan sonra, anne babaya yapılan ziyaretler kısa sürdüğü için daha çok muhabbet ve daha çok aynı odada kalma, yemek yeme saatinin aynı olması, daha çok hoşgörü gibi konular işin içerisine girmektedir.” (Ömer, 31)

“Bazı konulara bakıp dikkate almış olsaydım. Annem babam ve kardeşlerimle kötü olabilirdim. Eşimi dinleseydim.” (Mustafa, 34)

“Evlendikten sonra maddi yükümlüğüm arttığı için ve ailemle aramızda mesafe olduğu için ulaşım masraflarından dolayı görüşmelerimiz azaldı. Bunun dışında ailemle ilişkim hiç değişmedi. Samimiyet sevgi her şey aynı.” (Salih, 26)

“Ailemle çok uzun süre yaşamadım. Ortaokuldan itibaren yatılı okula gittim ve ailemden uzaklaştım. Ailemle her zaman birbirimizi çok özleyen bir pozisyondaydık. Evliliğimin aile yakın bir yerde olacağını uman ailem bu yolla hasret gidermeyi amaçlamış olabilir. Ancak bana göre kritik dönemde ihmal edilen bir çocuk yetişkinlikte aileden uzaklaşıyor. Şunu söyleyebilirim hala ailemle birbirimizi özleyen pozisyondayız. Çünkü aile içindeki herkes birbirinden evlenme yoluyla uzaklaştı. Bir araya gelmek mesafeler dâhil her şekilde zor oluyor.” (Yusuf, 37)

Sonuç Değerlendirme ve Tartışma

Erkeklerin evlilik öncesi ve sonrası kök aileleriyle ilişkileri ve evliliklerine yansımalarının araştırıldığı bu araştırma, nitel araştırma yöntemi esas alınarak hazırlanmıştır. Evrene genelleme amacı olmayan bu çalışmada ölçüt (kriter) örnekleme türü kullanılarak 25-40 yaş arasında bulunan en az üniversite mezunu 8 erkekle mülakat gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular belirlenmiş örneklem grubunu içermektedir. Örneklem grubuna dair elde edilen sosyo-demografik bulgular, bireylerin ve ailelerin temel bilgilerini içermektedir. Bu noktada verili olan bilgiler araştırma bulguları ile ayrıca yorumlanmamıştır. Araştırma sonuçlarına dair genel bilgiler ise aşağıda verilmiştir.

Ebeveynlerin erkek çocuklarıyla olan ilişkisi aile türü ve yerleşim biçimine göre değişiklik göstermektedir. Geleneksel geniş aile modelinin en çok görüldüğü kırsal kesimlerde babalar özellikle erkek çocuk istemektedir. Bu durumun en temel nedenlerinden biri babanın

ailenin durumu ve istikbali ile ilgili düşünme ve karar verme yetkisini kendisinde bulmasından kaynaklıdır. Bu yaklaşım, toplumun babadan beklediği rollerle uyum içindedir. Anneler erkek çocuk isteme konusunda babalara nazaran daha eşitlikçi olsalar dahi genellikle erkek çocuk istemektedirler. Bunun nedeni ise daha çok kadının ailedeki statüsünün erkek çocuk doğurmayla ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca kadın, statüsünü annelik rolünün yanında baba ile erkek çocuk arasındaki muhtemel gerilimi azaltma noktasındaki arabulucu işleviyle ev içi kontrolü elinde bulundurmak suretiyle de artırabilmektedir (Kıray, 2000, s. 109).

Erkek çocuk anneden ayrılmak için kız çocuklarından farklı şekillerde mücadele içinde olmakta ve gerek ruhi dürtüler gerek diğer kişilerle olan ilişkileri onların erkekliğini ispat etmelerine neden olmaktadır. “Eril dili” tanıma, “kadınsı” olarak nitelendirilen tutum ve davranışlara sahip olmama, sünnet olma, ilk cinsel deneyim, erkekliğin tanımlandığı kimi alanlarda bulunma gibi durumlar dönüm noktaları olarak sayılabilir. Bunun yanında sürekli güçlü ve kontrol sahibi olarak, diğer aile üyelerinin sorumluluklarını üstlenme, gücü ve cesareti gösterme yönünde her türlü girişimde bulunma gibi davranış eğilimleri de erkekliğin nitelikleri olarak gösterilmektedir (Çelik, 2016, s. 2).

Ancak günümüzde ve araştırmamız sonucunda bu eril dilin esnediğini ve evlilik içi rollerin değişime uğradığını, daha eşitlikçi ve anlayışlı bir aile yapısının oluştuğunu fikrini savunabiliriz. Katılımcılardan elde edilen verilere göre erkekler, evliliklerine önem vermekte, evlilik içi sorun yaşamamak için anne ve babalarına mesafe koyabilmektedir. Bu anlamda baba otoritesinin günümüzde (ailenin çekirdekleşmesiyle birlikte) geçmişe nazaran azalma yaşadığı sonucuna ulaşılabilmektedir. Benzer bir görüşle Zeybekoğlu (2013) da ele aldığı doktora tezinde Türkiye’de büyük ve yaşlı erkek-babanın tartışmasız bütün genç erkekler, kadınlar ve çocuklar üzerindeki otoritesini tanımlayan pederşahi erkekliğin artık yok olma iddiası olduğunu belirtmektedir (Zeybekoğlu, 2013). Öte yandan tek çocuklu ailede büyümüş erkeklerin aileleri tarafından maddi ve manevi destek gördükleri, ebeveynlerinin kendilerinin evliliklerine saygı duydukları görülmüştür. Çok çocuklu ailede büyümüş erkeklerin ise ailelerine maddi ve manevi desteklerinin daha fazla olduğu, evlilik sonrası süreçte maddi yükümlülüklerinin azalmasının ilişkilerini etkilediği dikkat çekmiştir. Nitekim Kağıtçıbaşı “Türkiye’de çocuğun değeri araştırmasının” verileri de bu sonucumuzu desteklemektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ile uyumlu olarak, kız çocuklarına nazaran erkek çocuklardan hem kardeşleri hem de kendileri için daha fazla maddi yardım beklenildiği ifade edilmektedir (Önder & Aloğlu, 2017, s. 92).

Aile içi ilişkiler ne kadar neolokal bir yerleşim şekliyle beraber bağımsızlığını kazanmış olsa da çiftlerin çocuk sahibi olmalarına yönelik kararlarına aileler tarafından müdahale halen varlığını sürdürmektedir. Bu durumun nedeni ise daha çok modernleşmenin geç yaşandığı doğu bölgelerinde varlığını sürdürmektedir. Gelinin, yeni katıldığı aile içinde aşağı bir konumda yer alması ve aile içindeki konumunun artmasının yaşına ve çocuk sahibi olmasına bağlı olması, kadının erkek çocuk sahibi olduğunda ve erkek çocuğunun evliliği sonrasında kadının “kayınvalide” olarak en üst makama geliyor sayılması, ataerkil sistemin birer varlık belirtisi olmuştur (Kandiyoti, 2013). Çalışma bulgularımızdan biri olan kök ailelerin evli çocuklarına çocuk sahibi olmalarına yönelik yaklaşımları, Karaman ve Doğan’ın (2018) “Anelik Rolü Üzerine: Kadının ‘Anelik’ Kimliği Üzerinden Tahakküm Altına Alınması” konulu çalışması ile desteklenmektedir. Çalışmaya göre ebeveyn olma kararının kişilerin kendi kararlarından ziyade çevrenin kararları olduğunu, özellikle kayınvalidelerin bu noktadaki baskılarından bahsedilmiştir. Çalışmamız açısından diğer bir bulgu ise çocuk sahibi olma konusundaki “baskı, telkin, teşvik ve tavsiyenin” özellikle erkek çocuk sahibi olmaya yönelik olmasıdır. Aynı şekilde Can (2018) ele aldığı çalışma bulgularında katılımcıların %19’unun erkek çocuk sahibi olmaya özel bir anlam atfettikleri görüldüğü, bunun nedeninin ise erkek çocuğunu gelecek güvencesi olarak gördüklerini ve soyun erkek çocuk üzerinden yürüyeceğine inandıklarından kaynaklı olduğu ifade edilmiştir. Araştırma grubumuz özelinde ise ebeveynlerin çocuk sahibi olmaları konusunda yeni evli çiftlere daha ılımlı ve destekleyici davranışlar, 10 yıllık evli erkeklere ise müdahaleci ve teşvik edici bir tavır sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir diğer sonucu ise erkeklerin evlilik sonrası yerleşim şekillerinin aile içinde bireylere kolaylıklar ve zorluklar sağladığıdır. Bu anlamda çalışmada anne, baba ve kardeşlere yakın ikamet etmenin çocuk bakımı konusunda kolaylıklar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Aileye uzak ikamet etmenin zorluğunun ise hastalık ve benzeri acil durumlarda aileye yeterince destek olamamanın vermiş olduğu zorluk vurgulanmıştır.

Eşler arası aile yapısı benzerliği incelendiğinde, erkeklerin benzer aile yapısına sahip kadınlarla evlenme eğiliminde olduğu, aile yapıları farklılık arz etse dahi kültürel, ekonomik ve sosyal anlamda uzlaşma sağlayabilecekleri eşleri tercih ettikleri görülmüştür. Genellikle kardeşlerle ilişkilerin evlilik sonrasında en sorunsuz olan ilişki biçimi olduğu görülmektedir. Evlenmeyle beraber evden ayrılma durumu söz konusu olduğu için kardeşler arası ilişkilerin zayıfladığı sonucuna ulaşılmıştır. Aile içerisinde evlenen birey eğer büyük ağabey ise evlilik

sonrasında da kardeşleri üzerinde aile içerisinde belirtilen sorumluluklarını devam ettirdiği görülmektedir. Bir diğer nokta ise kardeş eşleri arasında rekabettir. Etiler arası rekabet kardeş ilişkilerini de olumsuz etkileyebilmektedir. Nitekim bu konuda ele alınan bir film dahi mevcuttur. “Etilerin Savaşı” konulu film kardeş eşleri arasındaki rekabetin boyutlarını ele almıştır.

Araştırma sonucunda erkekler ile babaları arasında ilişkiye bakıldığında, baba otoritesinin neolokal, çekirdek aile yapısının ağırlıklı olduğu evlilik biçimlerinde azaldığı, erkek çocuk üzerindeki ataerkil baskının değişime uğradığı ve daha anlayışlı bir ilişkinin hâkim olduğu görülmektedir. Baba ile iletişimin saygı ve sevgi çerçevesinde daha mesafeli bir hal aldığı katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Anneler ile iletişimin ise daha çok evlenen eş ile kesiştiği noktalar vurgulanmıştır. Evlilik sonrası özellikle tek erkek çocuk sahibi annelerin, çocuklarına daha düşkün olduğu, kıskançlık göstererek sitemkâr sözlerle oğluya irtibatını güçlendirmeye çalıştığı görülmüştür. Erkeklerin bu noktadaki tavırları ise evliliklerinin farkına vararak ailelerine mesafe koymanın, evliliklerini daha sağlıklı bir şekilde yürütebilecekleri yönünde olmuştur. Erkekler aileleri ile evlilikleri ve sorunları hakkında konuşmamayı tercih etmektedirler.

Evli çiftlerin aileleri ile ilişkilerinde şahsi sorunları genellikle gelin-kayınvalide tartışmalarından veyahut damatların eşin anne ve babası tarafından kabul edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum sorunları ile başa çıkamayan bireyler tarafından aile içi iletişime de yansıtılabilmektedir (Karadağ, 2015, s. 80). Diğer yandan aileye giren yeni üye olan kadın, erkeğin ailesi tarafından görünce ve etileriyle kıyaslanabilmekte, kıskançlık dinamikleri ateşlenebilmektedir (Yakalı Çamoğlu, 2017, s. 108). Erkek çocuklarını evlendiren annelerin kıskançlığı günümüzde halen varlığını devam ettirse de erkekler yeni aile kurduklarının bilinciyle hareket ederek ailelerine mesafe koymayı tercih etmektedirler. Erkeğin tutum ve davranışları zamanla annenin davranışlarındaki dengeyi de sağlamaya yardımcı olabilmektedir.

Kaynakça

- Acar Savran, G., & Tura Demiryontan, N. (2016). *Kadının görünmeyen emeği*. İstanbul: Yordam Kitap.
- Atay, T. (2019). *Çin işi Japon işi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aydın, S., & Bahadır, M. (2019). Değişen aile kurumu içerisinde kadın ve kadının gelinlik rolü üzerine bir değerlendirme: Ağrı ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 201-230.
- Bal, H. (2014). *Sosyolojide yöntem ve araştırma teknikleri*. Ankara: Sentez Yayınları.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Can, Y. (2013). Kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet temelleri: Niğde örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 5(1), 203-216.
- Canatan, K., & Yıldırım, E. (2011). *Aile sosyolojisi*. İstanbul: Açılım Kitap Yayınevi.
- Çelik, G. (2016). Erkekler (de) ağlar: Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında erkeklik inşası ve şiddet döngüsü. *Fe Dergi*, 8(2).
- Dalkesen, N. (2008). İslam öncesi devirlerde Orta Asya'da değişen kadın erkek ilişkilerinde töre. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 441-449.
- Fişek, G. O., & Scherler, H. R. (1996). Toplumsal değişim ve eşler: Cinsiyet senaryolarının sınırlarını genişletme amaçlı bir terapi yaklaşımı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(36).
- Horzum, Ş. (2018). Erkek ve erkeklik çalışmaları: Sorunsaldan kuramsala. *ASOBİD*, 2(4), 75-101.
- Önder Erol, P., & Aloğlu, E. (2017). Çocuğun değeri ve aile değişimi: Türkiye'den otuz yıllık bir portre. *Sosyoloji Dergisi*, (35), 77-101.
- Kandiyoti, D. (2013). *Cariyeler, bacılar, yurttaşlar: Kimlikler ve toplumsal dönüşümler* (A. Bora, F. Sayılan, Ş. Tekeli, H. Tapınç, & F. Özbay, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik uyumu ilişkisinde aile içi iletişimin rolü: Konya örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karaman Dudu, E., & Doğan, N. (2018). Annelik rolü üzerine: Kadının “annelik” kimliği üzerinden tahakküm altına alınması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1475-1496.
- Kıray, M. (2000). *Ereğli: Ağır sanayiden önce bir sahil kasabası*. Ankara: Bağlam.
- Kökçen Eryavuz, A., & Üçdoğruk Birecikli, Ş. (2018). Türkiye’de kadının boşanması: Yaşam analizi modelleri. *Çalışma ve Toplum*, 2018(4), 1227-1252.
- Neuman, W. L. (2012). *Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar* (N. Demir, Dü., & S. Özge, Çev.). Ankara: Yayınodası.
- Ondaş, B. (2007). *Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özbay, F. (2017). *Dünden bugüne aile, kent ve nüfus*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Taylan, H. H. (2009). Türkiye’de köy ailesinde aile içi ilişkiler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 117-138.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022). *Aile yapısı araştırması*. https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/turkiye_aile_yapisi_ara%C5%9Ftirmasi_2021.pdf
- Uslu, İ. (2011). *Türkiye’de aile yapısı araştırması*. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 35, 29-56.
- Yakalı Çamoğlu, D. (2017). *Kaynana ne yaptı? Gelin ne dedi? Ailedeki kadınlar ve ilişkileri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yavuz, S., & Güllüpmar, F. (2019). Türkiye’de çocuğun ekonomik değerini etkileyen faktörler: 2016 aile yapısı araştırması analizi üzerinden sosyolojik bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 39, 379-409.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 3(2), 297-328.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale Aile Araştırmaları alanına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması olmadığını ve yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

**Destek
Teşekkür**

ve Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.
